Ptujski TEDNIK

Št. 43 | Cena 10 din | Ptuj, 31. oktobra 1958 | Letnik XI

Ob 1. novembru

Vrednota človeškega življenja je v koristnosti posameznika za skupnost. Ko se leto za letom spominjamo na pokojne s posebno slovesnostjo na dan, ki je zanje določen, to je na 1. november — je naš skupen spomin posvečen vsem tistim pokojnim, ki so delali in umrli za boljšo bodočnost svojega naroda in človeštva.

Na štirih straneh spomenika v Ptuju so imena naših hrabrih borcev

»Narodnoosvobodilna borba je terjala 1,600.000 žrtev«

Žrtve, ki so padle za našo osvoboditev, so bile nosilke vzglednih idej za vse človeštvo, ki naj bi prinesle svetu novo obliko življenja v socialistični družbeni skupnosti narodov. Tem veččastnejši pa je spomin nanje, ker so se bojevali za novi svet v trenutku, ko so bile nazadnjaške fašistične sile, nosilke rasne mržnje in laži-socializma — na višku svoje moči.

Ko so napredne sile sveta že bile boj s fašističnim napadalcem, smo se z njim spoprijeli tudi mi, v težkih okoliščinah fašistične okupacije in nasilja. Boj je bil težaven tudi zato, ker smo bili zemljepisno odtrgani od zavezniških držav in smo se morali boriti, posebno v začetku, zgolj z lastnimi močmi. Pogum, ki so ga imeli naši prvoborci leta 1941 in 1942, je podoben pogumu heroja, ki se bori z mogočnim sovražnikom na življenje in smrt. Tudi v poznejših letih sovražnikovih ofenziv so se vojaki NOV borili v tako težavnih prilikah, da zgodovina skoroda ne pozna tako zmagoslavnih junakov na tako težki borbeni poti, kakor je bila pot borcev NOVJ. Naši odredi in brigade so se sestradane ob pomanjkanju municije, pogosto v silnem mrazu, prebijale na nove položaje. Poleg okupatorja so se vojaki NOV borili še z notranjimi sovražniki: četniki, ustaši, belogardisti.

Vse strahotno gorje, ki ga je prizadejal fašizem nad našim narodom v ječah, taborščih, na moriščih talcev — se je končalo pred trinajstimi leti, ko so napredne sile sveta, med katerimi so se v najtežjih okoliščinah borili naši narodi v NOV — premagale fašistične sovražnike.

»Po vaših stopinjah gradimo novo družbo«

Na dan 1. novembra stojimo spet ob grobovih tistih, ki so v tej herojski borbi darovali svoja življenja z željo, da očuvamo to, kar so nam priborili — svobodo — in nadaljujemo njihovo delo na novi borbeni poti za socializem, za mir v svetu in za miro sožitje med narodi in državami.

To koristno stremljenje za dosego socializma — je obenem naša najčastnejša oddolžitev za največjo žrtev, ki so jo dali borci za ideale naroda in človeštva, ko so padli v zmagoslavni borbi s fašističnimi osvajalci.

Na naši poti v socializem je bilo postavljenih že od vsega početka mnogo ovir. Prvo je bilo vojno razdejanje, ki je terjalo veliko naporov, da smo zgradili, kar nam je porušila fašistična vojna. Na tej poti smo dosegli veliko. Ne le, da smo pozidali, kar je bilo porušeno, zgradili smo tudi velike industrijske obrate, ki so nujni pogoj za razvoj blagostanja v naši domovini. Poleg tega se je pridružila hujskaška gonja proti naši državi, ki naj bi omajala politične temelje naše domovine in bi prinesla hudo gospodarsko škodo. Tudi to obdobje smo srečno prebrodili, a le za kratek čas je gonja ponehala, ko so nezdrave sile v vzhodnih držav pričele gonjo znova. Vendar stojimo tako trdno na principih zdravega socializma in sožitja med narodi, da smo prepričani o naši zmagi v borbi s klevetniki — saj nadaljujemo le delo za svetle cilje, za katere so dali življenje borci NOV, talci in druge žrtve narodnoosvobodilnega gibanja.

Slava padlim borcem!

PROGRAM PROSLAVE 1. NOVEMBRA V PTUJU

Zbiranje udeležencev žalne slovesnosti med 8.30 in 9. uro na Trgu mladinskih delovnih brigad.

Odhod povorke s Trga mladinskih delovnih brigad ob 9. uri na ptujsko mestno pokopališče.

Godba na pihala DPD »Svobode« Ptuj bo igrala žalostinke v povorki, pred začetkom in ob zaključku slovesnosti na pokopališču.

Govor republiškega poslanca tov. Jareza Petroviča.

Polaganje vencev in šopkov pred spomenik borcev, talcev in žrtev fašističnega nasilja na pokopališču in pred spomenikom talcev zunaj pokopališča.

Mestni odbor ZB NOV Ptuj vabi predvsem svojce padlih borcev, talcev in žrtev nasilja ter članstvo vseh množičnih organizacij, učence in dijake šol z učiteljskim in profesorskim zborom na čelu, naj se v čim večjem številu udeleže žalne slovesnosti ob dnevu mrtvih — 1. novembra.

Mladina se zbira

V zadnjem času se o delu mladine v ptujski občini več govori kot sicer. Skoraj povsod so živahni predvolilni sestanki mladinskih aktivov. Po vaseh razpravljajo na teh sestankih tudi o zadružništvu, zlasti o volitvah v zadružne svete, v katerih naj bi bila v čimvečjem številu zastopana tudi mladina. Starejši pogosto podcenjujejo želje, načrte in skrbi mladine, namesto da bi jo podpirali pri njenem prizadevanju in ji pomagali s svojimi izkušnjami, drugod pa je zgledno sodelovanje.

Letošnje mladinske konference so mnogo živahnejše kot prejšnja leta. To je razumljivo, saj je bilo letos mnogo akcij, v katerih je delala mladina. Letos je bil VI. kongres LMJ in VII. kongres ZKJ, ki sta dala mladini nove napotke za delo v naslednjem razdobju. Mladinke in mladinci, ki so bili v akcijah, so sedaj zelo agilni tudi v mladinskih organizacijah. Razpoloženje v takih organizacijah je sedaj prijetnejše in mladina raje prihaja.

Mladi ljudje iz ptujske občine se zelo zanimajo za razna gospodarska vprašanja. Radi diskutirajo. V kritiki so ponekod neizprosni in brezkompromisni zlasti v primerih, kjer so prepričani, da imajo prav, pa nikdo njihove besede ne sliši in upošteva. Ponekod so sestanki sicer še mrtvi. Ne razpravlja se mnogo, s tem pa še ni rečeno, da tam ni nikakih problemov. Mladinci iz brigad so se znali postaviti v akcijah z delom, na sestankih pa se znajo postaviti z razpravami. Kjer letos niso veliko delali, ni opravičevanj, ampak več kritike, zakaj je bilo delo mladine zanemarjeno. Kot kaže, bo le malo organizacij LMS, kjer bi tudi čez zimo počivali.

Za načrtnejše in doslednejše delo so si aktivi sestavili delovni načrt, ki, je v mnogih primerih zelo pester. Vsebuje dolžnosti organizacije, njenega vodstva in članstva. Vsak mladinec naj nekaj velja v proizvodnji, v pokrenem in splošnem izpopolnjevanju, pa tudi pri razvedrilu. Večina se jih zaveda, da je treba pljuniti v lastne roke in da ni prav čakati, da jim bodo odrasli vse pripravili in z notarskimi pismi izročili, kot se izročajo dedščine in podobne reči. Kjer se tega zavedajo, se tudi ne ustrašijo težav. Pri vsem svojem delu se radi obračajo k odraslim po nasvete in navodila, kjer vidijo, da jim teh nikdo ne odklanja in da jim tudi povsod radi pomagajo.

Letne konference mladinskih aktivov v ptujski občini so pred koncem. V teku so že priprave na občinsko konferenco LMS, ki bo predvidoma konec naslednjega meseca. Po analizi dejavnosti LMS bodo sprejeti sklepi za izvajanje novega delovnega programa LMS v ptujski občini. S tem bodo dana tudi vsa zagotovila, da bo mladina iz ptujske občine tudi v bodoče med prvimi v naši domovini glede na uspehe v akcijah in pri političnem ter kulturnoprosvetnem delu.

Z. F.

Družbena vloga novih stanovanjskih skupnosti

Po dosedanjih določbah so bile stanovanjske skupnosti hkrati s hišnimi sveti nosilci pravic in obveznosti in stanovanjskih pogodb, v prvi vrsti pa dejansko nadrejeni organi hišnih svetov. Besedilo osnutka novega zakona pa to bistveno spreminja že v svojem prvem členu, ki pravi, da je stanovanjska skupnost — skupnost državljanov, ki imajo svoje stalno bivališče v določenem naselju (rajonu, bloku). Bistveni namen skupnosti je pomoč družinskim gospodinjstvom in delovnemu človeku za zadovoljitev potreb vsakdanjega življenja, medsebojna pomoč kakor tudi upravljanje skupnih družbenih zadev za napredek naselja kot celote.

Kakor je iz tega razvidno, se novim stanovanjskim skupnostim razširja področje njihovega dela in se jih usmerja predvsem k delu za izboljšanje pogojev delovnega človeka. Šele na zadnjem mestu pa je sicer tudi važna naloga stanovanjskih skupnosti, da skrbijo tudi za pravilno gospodarjenje s stanovanji in da dajejo strokovno tehnično pomoč hišnim svetom pri upravljanju zgradb in raznih fondov.

Kot take so stanovanjske skupnosti samoupravne organizacije in pravne osebe.

Ustanovitev stanovanjske skupnosti

Odločanje za ustanovitvi stanovanjske skupnosti prepušča osnutek zakona iniciativi državljanov, ki o tem odločajo na zborih volivcev. Na podlagi sklepa zbora volivcev ustanovi stanovanjsko skupnost občinski ljudski odbor na seji. Občinski ljudski odbor je dolžan ustanoviti stanovanjsko skupnost, če je zbor volivcev sklenil, da se naj stanovanjsko skupnost ustanovi.

Kako velike naj bodo stanovanjske skupnosti, prepušča osnutek zakona predpisom občinskega ljudskega odbora, ki bo ob upoštevanju krajevnih razmer, posebno pa gospodarskih pogojev in stopnje razvitosti posameznih območij določil konkretno delovno območje in naloge vsake posamezne stanovanjske skupnosti s potrebno elastičnostjo.

Področje stanovanjske skupnosti

Za dosego svojih nalog bo lahko stanovanjska skupnost po novem zakonu razvila vsestransko, zlasti pa še gospodarsko dejavnost. Osnutek zakona namreč predvideva, da bo lahko stanovanjska skupnost ustanavljala razna podjetja, obrti, delavnice, zavode in servise. Ljudski odbor bo lahko dajal podjetjem, obrtom, zavodom in servisom še posebne olajšave, razumljivo seveda v okviru svoje pristojnosti in finančne zmogljivosti. Podjetja, obrti in zavodi bodo morali poslovati ob splošnih pogojih, ki za njih veljajo.

Zavodi, ki jih bodo ustanavljale stanovanjske skupnosti, so lahko zavodi za preventivno socialno, zdravstveno in vzgojno delo z otroci, mladino; zavodi za dnevno zavetišče otrok; zavodi za prehrano otrok — mladine; zavodi za fizično vzgojo, igranje in razvedrilo otrok in mladine; zavodi za socialno nepreskrbljene otroke in mladino. Posamezni zavodi se lahko ustanove za opravljanje dvoje ali več vrst socialnih dejavnosti.

Posebna določila bi veljala za servise. Ti servisi so zamišljeni kot poslovne enote stanovanjske skupnosti, ki naj opravljajo neposredne storitve gospodinjstvom na območju posamezne skupnosti. Te storitve so namenjene tudi za potrebe hišnim svetom in državljanom pri upravljanju in vzdrževanju in popravljanju stanovanjskih zgradb.

(Nadaljevanje sledi)

Obvestilo

V zvezi z odloki Zveznega izvršnega sveta o vskladitvi cen nekaterih artiklov so se pri posameznih gospodarskih organizacijah in zasebnikih pokazale težnje za zvišanje cen nekaterim živilom, industrijskim in obrtnim izdelkom in uslugam. Take izjeme so sicer redke, ker je velika večina uvidela, da povišanje cen ni upravičeno. Zvezni izvršni svet je sprejel v tej zvezi tudi ustrezne ukrepe, po katerih morajo občinski ljudski odbori uvesti na svojem območju evidenco in kontrolo cen na drobno za industrijske proizvode in živila ter za storitve, ki so pomembne za preskrbo državljanov.

Po odredbi Sveta za industrijo, trgovino in obrt Obč. LO Ptuj od 30. 10. 1958 cene živil, gostinskih uslug, obrtniških izdelkov in storitev ne smejo biti višje, kakor so bile na dan 30. 9. 1958.

Zato morajo predložiti vse trgovine z živili na drobno, gostilne socialističnega in zasebnega sektorja ter obrtne organizacije socialističnega in zasebnega sektorja. Oddelku za gospodarstvo in komunalne zadeve Obč. LO Ptuj, najkasneje do 10. 11. 1958, v potrditev cenike živil, gostinskih uslug, obrtnih izdelkov in storitev s cenami, ki so veljale na dan 30. 9. 1958.

Potrjen cenik morajo imeti gospodarske organizacije iz prejšnjega odstavka stalno izobešen na vidnem mestu v svojem poslovnem oziroma obratnem prostoru.

Vsaka lažna navedba cen v ceniku je kazniva.

Za kršitev določil odloka Zveznega izvršnega sveta in odredbe Sveta za industrijo, trgovino in obrt so predvidene ostre kazni.

Oddelek za gospodarstvo in komunalne zadeve

V MIHOVCIH JE ZOPET GORELO

Na doslej že nepojasnjen način je prišlo v sredo, 29. oktobra, okrog 19. ure do velikega požara v Mihovcih pri treh gospodarjih, ki je povzročil do 8 milijonov dinarjev škode, saj je popolnoma uničil 3 gospodarska poslopja, nekaj kmetijskega orodja in ves pridelek, spravljen v uničenih poslopjih.

V sredo, 29. t. m., zvečer so po kratkočasnem brezpožarnem razdobju v Ptuju in Kidričevem zopet zatulile sirene. Nad Dravskim poljem v smeri Cirkovc je močno zažarelo nebo. Nad 300 gasilcev iz Ptuja in iz vasi na Dravskem polju ter iz Maribora je odhitelo v akcijo v Mihovce, kjer so gorela gospodarska poslopja Alojza Klanjška, Ivana Medveda in Ludvika Napasta in večji del njihovega gospodarskega inventarja ter letošnjega pridelka. K požarišču je pritekla množica vznemirjenih domačih in bližnjih vaščanov. S cisternami iz Maribora in Ptuja pripeljana voda je zalegla več kot voda iz domačih studencev, ki v Mihovcih hitro odpovedo. Nad 300 gasilcev je storilo, kar je bilo v njihovih močeh. Varovali so ogrožene in dušili ogenj, kakor so vedeli in znali, da bi bila škoda čim manjša.

Kako je prišlo do ponovnega požara v Mihovcih, bo dognala komisija TNZ iz Maribora, ki vodi preiskavo in raziskuje vzroke požarov v okraju.

Naš KOMENTAR

Z obiskom državnega tajnika za zunanje zadeve Koče Popoviča v Lodonu smo zopet poutrdili naše stališče o aktivni miroljubni koeksistenci. Čeprav imata želeli drugačno družbeno in politično ureditev, mi stremimo po tem, da bi utrdili dosedanje stike.

V Ženevi se je končno začela dolgo pričakovana konferenca o prekinitvi atomskih poskusov. Delegatje so se že zbrali in v prvem trenutku bržda ne bodo prišli dalj kot do običajnih pozdravnih govorov in sprejemov. Kaj bodo dosegli v prihodnjih dneh, je težko predvideti, ker sta dve glavni delegaciji, sovjetska in ameriška, drugačnih mnenj.

Sovjeti zagovarjajo misel, da bi morali doseči sporazum o trajni prekinitvi poskusov, medtem ko zahtevajo Američani jamstvo, da bi z odpravo atomske oborožitve polagoma zmanjšali tudi klasično orožje. Sovjeti so v tem primeru v prednosti, kajti njihova klasična oborožitev je po številu in kvaliteti boljša od zapadne. Če Američani torej pristanejo sedaj na atomsko razorožitev, si odkrijejo boke, tega pa se ne upajo.

Če gledamo sedanje razgovore s tega stališča, smo skorajda lahko prepričani, da ne bodo dosegli uspeha. Kompromisna rešitev bi bila v tem, da se domenijo za eno leto, v tem času pa bi skušali urediti tudi vprašanje klasične oborožitve. V tem primeru bi bil dogovor, v katerem bi obe strani odstopile od svojih skrajnih stališč, zelo primeren, ker bi bila to osnova za bodoče sporazumevanje na razorožitvenem področju.

Dogotki na Daljnem vzhodu se niso bistveno spremenili. Kitajci obstreljujejo otoka še naprej, popustili pa so toliko, da delajo to vsak drug dan. Prej so izstrelili na Kvemoj dnevno po osem do deset tisoč granat, sedaj pa so število zmanjšali na pet sto. To je dober znak, ker s tem hočejo samo dokazati, da njihove ponudbe niso znak slabosti, temveč pripravljenosti, da spravijo ta problem z dnevnega reda. Kriza je še v zraku, dobila pa je nekoliko drugačno podobo, od kar je Dulles vztrajal na tem, da bi evakuirali obalne otoke. Iz izkušenj vemo, da je težko začeti spor, če si stranki nista enotni. Tako je tudi tukaj. Američani so za delno popuščanje, Čangkajšek pa bi rad gnal spor do konca.

De Gaulleva politika do Alžira postaja vsak dan bolj jasna. S svojim zadnjim predlogom, da pridejo predstavniki FLN v Pariz, je hotel razbiti enotnost fronte in jih potem polagoma drugega za drugim uničiti. Njegov predlog je na prvi pogled zelo demokratičen in pošten, če pa pomislimo na to, da bi Alžirci morali priti v Pariz, kaj lahko razberemo ozadje. Prihod v Pariz bi pomenil kapitulacijo.

Ferhat Abas je zaradi tega predlagal, da se sestanejo v nevtralni deželi, na primer v Švici. Francozi o tem seveda nočejo ničesar slišati. Kako in kdaj bodo našli stične točke je težko povedati. Ne smemo pozabiti, da de Gaulle svoje alžirske politike tako dolgo ne bo povsem odkril, dokler ne bo sedel na mestu predsednika republike. To pa se bo zgodilo šele v začetku prihodnjega leta, ker bodo novembra šele parlamentarne volitve.

Zelo pomemben dogodek tega tedna je dokončan umik ameriških in britanskih čet s Srednjega vzhoda. S tem so zaključili eno obdobje nasilne politike.

IZ ZG. PRISTAVE

Dolgo časa se elektrifikacijska dela za Popovce, Zg. Pristavo in del Gorce niso premaknila z mrtve točke. Sedaj pa kaže, da bo drugače. Transformatorska hišica v Gorci je v surovem stanju že gotova. Kot kaže, bodo novembra postavljeni drogovi za nizko napetost, če jih bodo priskrbeli vsi tisti, ki jih še nimajo in če bodo akontacije vplačali tudi zaostankarji. Novembra letos bi vsekakor morali delo nadaljevati, ker vse prilike kažejo, da bo tako tudi najboljše.

Občinska cesta na odseku od Drobniča do kovača je bila v izredno slabem stanju. To vedo vsi, ki so vozili ali hodili po tem odseku. Letos se je te ceste usmililo Kmetijsko gospodarstvo Podlehnik na pobudo direktorja tov. Jureša, ki jo poslal sporazumno z upravo KG Podlehnik na delo traktor s prikolico in delavce, ki so v dveh dneh lepo nasuli omenjeni odsek ceste.

LAZAR MOJSOV VELEPOSLANIK V MOSKVI

Z ukazom predsednika republike je bil dosedanji veleposlanik v državnem tajništvu za zunanje zadeve Lazar Mojsov imenovan za izrednega veleposlanika FLRJ v Sovjetski zvezi. Z drugim ukazom je bil Lazar Mojsov imenovan za izrednega veleposlanika v Mongolski ljudski republiki.

gospodarske VESTI

Izkušnje kmetijskih gospodarstev in kmetijskih zadrug

Kmetijska zadruga Videm

»V zadrugi je treba postaviti stvari na svoje mesto«

Videmska kmetijska zadruga spada med tiste zadruge v ptujski občini in na tukajšnjem širšem kmetijskem območju, ki so se pravilno lotile dela in tudi dosegajo posnemanja vredne uspehe.

Kako delajo in kake načrte imajo nam je pojasnil njen upravnik tov. Maks Vaupotič.

»V naši zadrugi je bilo delo od 1952. leta dalje razdeljeno na trgovino z mešanim blagom in gostilno, na odkup kmetijskih pridelkov ter na pospeševalno službo. Začetek je bil težak, zdaj pa se stvari zadovoljivo razvijajo.

Z ločitvijo trgovine in gostilne od poslovanja KZ je odpadla skrb za trgovski in gostilniški kader ter za tovrstno poslovanje, ki sicer po notranji ureditvi zadruge po letu 1952 in po odpravi nekaterih nepravilnosti ni povzročalo posebnih težav zlasti po izpopolnitvi in izmenjavi kadra.

Odkup kmetijskih pridelkov in pospeševalna služba sta sedaj glavni skrbi Kmetijske zadruge Videm.

S tem, da je zadruga nastavila odkupnega referenta, ki ima opravka le z materialom, ne pa z denarjem, je dobila zadruga popoln pregled nad prometom z odkupljenimi in prodanimi pridelki in nad sredstvi iz tega delovnega področja. Sedaj se ne more dogajati, da zadruga ne bi vedela, komu je kaj dolžna in kdo njej kaj dolguje in kako dolgo. Z izgubami nima zadruga več skrbi, ker se je pred njimi zasigurala.

Pospeševalna služba se je počasi in sigurno razvijala. Najprej se je uveljavil živinorejski odsek z nakupom 5 plemenskih merjascev, enega celo iz Holandije, ki so jih dali v rejo pogodbenim rejcem. Interesentov za pasemsko govedo je bilo vedno več. Kupili so pasemska teleta. Kmalu je bilo pod kontrolo 20 plemenskih krav. Nerodovitna živina gre v zakol.

Hitro se je razvil tudi pospeševalni odsek, ki je poskrbel članstvu semena, umetna gnojila in zaščitna sredstva. Lani so nabavili preko 10 ton kvalitetnega semenja, predvsem hibridne koruze in pšenice. Največje zanimanje je bilo za pšenico sorte bavarska kraljica in Ul ter Tasilo. Iz Škofje Loke so nabavili nad 3 vagone semenskega krompirja. Več zadružnikov je bilo lani med tekmovalci za višje hektarske donose in so dosegli 28.000 do 30.000 kg na ha. Krompir so škropili s traktorjem. Imaškropilnico za škropljenje krompirja in sadnega drevja. Uspelo jim je v veliki meri zatreti koloradskega hrošča in ta za njihovo območje ne pomeni več posebne nevarnosti.

Za obnovo sadovnjakov so v zadnjih letih nabavili in prodali 1000 do 2000 mladih drevesc iz Boštanja na Dolenjskem, ponudbo pa so dobili celo iz Slavonskega Broda in Prijedora. Zanimanje je predvsem za sorte jonatan, ko skopski kosmač, kanadko, zlato prameno, londonsko pepko in druge sloveče sorte. Staro in mlado drevje so škropili proti kaparju. Za sadovnjake so tudi dajali umetna gnojila, ki so jih zadružniki raztrosili v sadovnjake v navzočnosti zadružnega strokovnjaka.

Z nenehnim stikom s članstvom in vaščani okoliških vasi, z dosledno pomočjo začetnikom, s strokovnimi nasveti in z nadzorstvom nad uporabo umetnih gnojil je uspelo vzbuditi med članstvom KZ zanimanje za napredno obliko pospeševanja kmetijstva, za pogodbeno sodelovanje med zadrugo in interesenti.

V bodoče bodo vzeli v najem nekaj zemlje in se bodo ob nadaljnjem sodelovanju s članstvom lotili tudi pridelovanja hmelja. Vsako leto bo zadruga povečevala osnovna sredstva za 3 milijone din. Stremijo za tem, da bi se opremili s potrebnimi stroji. Za porabo teh bodo usposobili predvsem mladino. V haloškem predelu bodo skrbeli za obnovo večjih kompleksov sadonosnikov in vinogradov, na polju pa za uvedbo najdonosnejših kultur ob uporabi vseh agrotehničnih mer.

Zdaj, v času odkupa mošta, se je zadruga zavzemala za čimvečji odkup mošta kljub težavam s sodi. Članstvo se je obračalo na njo v zvezi s cenami za mošt in drugimi vprašanji v času odkupa, kar kaže, da postaja KZ Videm gospodarski faktor v tem delu občine, ki se je z dosedanjimi uspehi uveljavil in ki ima vsa zagotovila, da se bo dalje razvijal v močan kmetijski kombinat, ki bo skupno s KG Dravinjski vrh storil vse za napredek gospodarstva tega območja in za dvig ravni tukajšnjega prebivalstva.«

Tudi v Ptuju avtomatična telefonska centrala

Pretekło nedeljo so predali svojemu namenu novo poštno poslopje v Ljutomeru. Otvoritve se je udeležil med drugim tudi direktor PTT direkcije Ljubljana tov. Jože Gerbič. V krajšem govoru je ob otvoritvi dejal, da predvideva direkcija PTT Ljubljana ureditev avtomatskih telefonskih central med drugim tudi v Ptuju, kot to predvideva perspektivni razvoj telefonije v Sloveniji. Po tem programu bi naj dobil avtomatično telefonsko centralo tudi Ptuj s končnimi centralami v Kidričevem, Ormožu in v Središču s kapaciteto 1980 priključkov. Prav tako je predvidena ureditev avtomatske centrale v Ljutomeru, Radgoni in v Murski Soboti. Te avtomatske telefonske centrale bodo zajemale vso severovzhodno Slovenijo.

Prav tako je predvideno, da bodo vse te avtomatske centrale povezane z Mariborom in tako posredno z Ljubljano. Skupno število naročnikov v vseh predvidenih centralah, razen Maribora, bo po predvidevanju direkcije PTT znašalo okrog 5100 naročnikov telefona, kar je več, kot je bilo telefonskih naročnikov leta 1939. Tega leta je imela telefonska služba v Sloveniji vsega 4000 naročnikov, dočim jih je danes že 17.000. -jm

Odredba

o evidenci in kontroli cen na malo na področju občine Ptuj

Po 3. točki Odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o evidenci in kontroli cen določenih proizvodov (Uradni list FLRJ, štev. 39/58), na podlagi pooblastila Občinskega ljudskega odbora Ptuj, ki ga je sprejel na seji Občinskega zbora in Zbora proizvajalcev 23. 10. 1958, in po 2. točki 26. člena Statuta občine Ptuj je Svet za industrijo, trgovino in obrt Občinskega ljudskega odbora Ptuj na seji 30. 10. 1958 sprejel

ODREDBO

o evidenci in kontroli cen na drobno na območju občine Ptuj

1. člen

Brez pristanka Sveta za industrijo, trgovino in obrt Občinskega ljudskega odbora Ptuj je prepovedano gospodarskim organizacijam ter zasebnim gostiščem in obrtnim delavnicam zvišati cene na drobno za industrijske proizvode in živila odnosno gostinsko-prehrambne in obrtne storitve nad cene z dne 30. 9. 1958.

Gospodarske organizacije in zasebna gostišča ter obrtne delavnice, ki so zvišale cene na drobno industrijskim proizvodom in živilom, odnosno gostinsko — prehrambnim ali obrtnim storitvam po 30. 9. 1958, so dolžne te cene znižati na cene, ki so veljale dne 30. 9. 1958.

Odredba prvega in drugega odstavka tega člena se ne nanaša na tisto povišanje cene na drobno, odnosno cene storitve, ki je bilo izvršeno po 30. 9. 1958 zaradi povišanja grosistične ali proizvodne cene industrijskega podjetja oz. trgovskega podjetja na debelo, ki je dobavilo blago ali surovino po ceni, ki jo je povišalo skladno z določbami odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o evidenci in kontroli cen določenih prolzvodov (Ur. l. FLRJ. štev. 39/58).

2. člen

Gospodarske organizacije in zasebna gostišča ter obrtne delavnice morajo o nameravanem zvišanju cen na drobno za industrijske proizvode in živila oziroma za gostinsko prehrambne ali obrtne storitve vnaprej obvestiti zbornico, ki ji pripadajo po svoji glavni dejavnosti. Obvestilu je potrebno priložiti dokumentacijo in obrazložiti vzroke, ki utemeljujejo zahtevo po zvišanju cen.

Zbornica mora poslati obvestilo s svojim obrazloženim mnenjem o morebitni upravičenosti zvišanja Oddelku za gospodarstvo in komunalne zadeve Občinskega ljudskega odbora Ptuj. Oddelek za gospodarstvo in komunalne zadeve pregleda razloge za zvišanje cen ter obvesti o predlogu Svet za industrijo, trgovino in obrt Obč. LO.

Če da Svet za industrijo, trgovino in obrt mnenje, da zvišanje cene ni upravičeno, ne sme gospodarska organizacija odn. zasebno gostišče ali obrtna delavnica začeti s prodajo blaga ali izvrševanjem storitev po zvišanih cenah. Če gospodarska organizacija oz. zasebno gostišče ali obrtna delavnica ne sprejmejo mnenja Sveta za blagovni promet v 30 dneh od dne, ko je Oddelek za gospodarstvo in komunalne zadeve Obč. LO sprejel, preko ustrezne zbornice, predlog za zvišanje cen, lahko začne s prodajo odn. izvrševanjem storitev po zvišanih cenah po tem roku.

Gospodarske organizacije oz. zasebna gostišča in obrtne delavnice lahko zvišajo prodajno ceno na drobno ali storitveno ceno brez predhodnega pritrdilnega mnenja Sveta za industrijo, trgovino in obrt Obč. LO v primerih povišanja grosistične odn. proizvodne cene po 3. odst. 1. čl. te Odredbe, morajo pa istočasno prijaviti povišanje Oddelku za gospodarstvo in komunalne zadeve Obč. LO Ptuj in ga ustrezno dokumentirati. Svet za industrijo, trgovino in obrt Obč. LO je pooblaščen prepovedati zvišanje, če ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji po tej odredbi.

3. člen

Svet za industrijo, trgovino in obrt Obč. LO lahko s posebnim predpisom omeji število industrijskih proizvodov in živil ozir. gostinsko-prehrambnih in obrtnih storitev, ki so pomembne za preskrbo državljanov, za katere morajo gospodarske organizacije odn. zasebna gostišča in obrtne delavnice pošiljati obvestila po 2. čl. te odredbe, upoštevajoč pri tem pomen, ki ga imajo proizvodi in živila odn. gostinsko-prehrambne ali obrtne storitve za trg in za življenjski standard.

4. člen

Gospodarske organizacije ter zasebna gostišča in zasebne obrtne delavnice morajo v 10 dneh po uveljavitvi te odredbe prijaviti Oddelku za gospodarstvu in komunalne zadeve Obč. LO cene na drobno za blago in živila odn. prehrambene in obrtno uslužnostne storitve, po katerih so prodajali blago odn. izvrševali storitve na dan 30. 9. 1958.

Oddelek za gospodarstvo in komunalne zadeve Obč. LO je pooblaščen, da v sporazumu z ustrezno zbornico omeji prijave iz 1. odst. tega člena na industrijske proizvode in živila odn. gostinsko-prehrambne ali obrtne storitve, ki so pomembne za preskrbo državljanov.

5. člen

Gospodarske organizacije in zasebna gostišča ter zasebne obrtne delavnice morajo po 38. členu Uredbe o trgovanju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah (Ur. list FLRJ, štev. 37/55), po 46. čl. Uredbe o gostinskih podjetjih in gostiščih (Uradni list FLRJ, 6/54) oz. po 24. čl. Uredbe o obrtnih delavnicah in obrtnih podjetjih (Uradni list FLRJ, štev. 5/54) označevati cene za blago, ki ga prodajajo, in za storitve, ki jih opravljajo, na način, ki je v navadi v posamezni gospodarski panogi.

Ugotavlja se, da je na območju ptujske občine v navadi označevanje blaga ali storitev na ta način, da se označujejo cene na drobno za blago, namenjeno maloprodaji, z oznako cene posameznemu izdelku ali istovrstni skupini izdelka v izložbenem oknu, kakor tudi v poslovnih prostorih, cene gostinskim in obrtnim storitvam pa v cenikih, ki so izobešeni v poslovnih prostorih gostinske ali obrtne organizacije. Za običajno označevanje na trgih prodanega blaga, je smatrati izobešenje cen po cenikih, ki jih vidno razobesijo posamezne stojnice, odn. na način, ki ga predvideva tržni red.

Gospodarske organizacije oz. zasebna gostišča in zasebne obrtne delavnice so dolžne, da z vso natančnostjo izvajajo predvideno označevanje cen. Opuščanja te zakonito predpisane obveznosti je kaznivo po ustreznih kaznovalnih določbah, ki jih vsebujejo v 1. odst. tega člena navedeni predpisi.

6. člen

Če se ugotovi, da prodaja gospodarska organizacija industrijske proizvode ali da opravlja gostinsko podjetje oz. gostišče in obrtno podjetje ali obrtna delavnica storitve po cenah v nasprotju s to odredbo, prepove tržni inšpektor prodajo proizvodov oz. opravljanja storitev po takih cenah in prijavi to pristojnemu javnemu tožilcu, da uvede postopek zoper gospodarske organizacije in odgovorne osebe gospodarske organizacije oz. imetnika zasebnega gostišča ali zasebne obrtne delavnice.

7. člen

Gospodarska organizacija, ki se ne ravna po 1. in 2. členu te odredbe zagreši gospodarski prestopek po 3. točki. 92. člena Uredbe o trgovanju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah (Ur. list FLRJ, štev. 37/55); gospodarska organizacija, ki ne ravna po 4. čl. te odredbe zagreši gospodarski prestopek pa 2. točki 93. čl. uredbe o trgovanju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah. Odgovorne osebe v gospodarski organizaciji se kaznujejo po zadnjem odstavku 92. oz. 93. čl. te uredbe.

Imetnik zasebnega gostišča ali zasebne obrtne delavnice, ki opravlja storitve ali prodaja obrtne proizvode v nasprotju s to odredbo, se kaznuje za kaznivo dejanje po 227. čl. kazenskega zakonika. Imetnik zasebnega gostišča ali zasebne obrtne delavnice, ki je ravnal v nasprotju z določbo 4. čl. te odredbe, se kaznuje po 1. in 3. čl. Zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o prekrških (Ur. l. FLRJ, št. 58/55) za prekršek z denarno kaznijo do 3000 din.

Gospodarska organizacija, ki po prepovedi iz 6. čl. te odredbe preneha s prodajo proizvodov oz. z opravljanjem storitev po cenah, ki jih je uporabljala pred povišanjem, je zagrešila gospodarski prestopek po 6. točki 1. odst. 92. čl. uredbe o trgovanju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah; imetnik zasebnega gostišča ali zasebne obrtne delavnice, ki po prepovedi iz 6. čl. te odredbe preneha s prodajo blaga ali opravljanjem storitev, se kaznuje po 216. čl. kazenskega zakonika zaradi škodljivega trgovskega poslovanja.

8. člen

Ta odredba velja tudi za priključena območja bivše občine Gorišnica in Lešje.

9. člen

Ta odredba se uporablja z dnem objave v »Ptujskem tedniku«, objavi se pa tudi na krajevno običajen način in velja, ko jo potrdita oba zbora Občinskega ljudskega odbora Ptuj.

Ptuj, dne 30. 10. 1958

Številka: 05/2-

Predsednik
Sveta za ind. trg. in obrt
Marjan Berlič, l. r.

Predsednik
Obč. ljud. odbora Ptuj
Janko Vogrinec, l. r.

PREORAVANJE NJIV

Vsak poljedelec, ki dela na svojem ali skupnem kmetijskem gospodarstvu, mora vedeti, da mora biti vsa zemlja, ki je namenjena pomladnim posevkom, preorana že v jesenskem ali v zimskem času. Izjemne so le strme lege in poplavna območja, kjer je nevarnost odnašanja in odplavljanja zemlje s preoranih površin. Čim težja je zemlja, tem prej jo je treba preorati, da lahko bakterije v toplem jesenskem času pretvorijo rastlinsko hrano v tako obliko, ki je rastlinam dostopna. Orati je treba najprej za krompir, peso, industrijske rastline, nato za koruzo, sočivje, najpozneje pa za jarine.

Poglabljanje ornice

Na lahkih in srednje težkih zemljah se ornica poglobi brez velike škode, ako je le na razpolago dovolj gnoja in ako mrtvica ni ravno pretežka glina, prod oziroma kamenje. Čim težja je zemlja, tem večja previdnost je potrebna pri poglabljanju ornice in tem bolj je priporočljivo pred samo poglobitvijo zemljo prerahljati pod globino razora (podzemno rahlanje zemlje). Naenkrat pa se ornica ne sme poglobiti za več kot 2 do 5 cm. Ornico najlaže poglobimo s podrahljačem — podzemnim plugom. Kdor tega nima, naj s plugom preorje brazdo do globine sedanje ornice, z drugim plugom, ki mu je sneta deska, pa naj v razoru razrije zemljo še za 2 do 5 cm globoko. Globina oranja ali rahlanja naj bo za krompir, peso, industrijske rastline približno 25 cm pa tudi več, ako to dovoljuje zemlja. Za koruzo in sočivje naj bo globina oranja ali rahlanja 18 do 20 cm, za jarnice pa zadostuje 15 do 18 cm.

V mokrem vremenu ožje brazde

Najbolj pokvari zemljo orač, ki jo orje v premokrem stanju. Če slabo vreme ovira oranje zemlje v pravilnem vlažnem stanju, to še ne sme biti razlog, da pustimo prek zime zemljo neobdelano. Tedaj je pač potrebno orati čimožje brazde, da jih plug postavi pokonci; voda se bo laže odcedila, brazde se bodo laže osušile in mraz jih bo laže temeljiteje razdrobil. Izjema so mrzle in peščene zemlje, ki jih z večjim uspehom preorjemo šele spomladi, ko se stopli. V jeseni orana zemlja naj ostane čez zimo v surovi brazdi. Spomladi jo je treba povleči z vlačo, nekaj dni pozneje pa branati, brž ko se grebeni osuše in kakor v pest stisnjene grude razpadejo. V teku zime si naj vsak poljedelec omisli ustrezno vlačo.

Ledino, travnik, deteljišče je najbolje orati na ozke brazde s plugom predplužnikom. Kjer pa tega ni, izjemno z dvema plugoma; prvi naj reže 10 do 12 cm globoko, drugi pa v istem razoru 10 cm globoko, tako da dosežemo skupno globino 20 do 22 cm.

Tudi dobro gnojenje

Globoko oranje bo uspešno le tedaj, ko bo njiva dobro pognojena tudi s hlevskim gnojem. V tem primeru je potrebno raztresen gnoj najprej podorati 10 do 12 cm globoko, šele potem sledi globoko oranje. Na težki zemlji na enak način podorjemo razkrojliva in počasi učinkujoča gnojila (kostno moko, Thomasovo žlindro in podobno), nikoli pa ne superfosfata ali drugih delujočih gnojil.

Kadar podoravamo podorino kot grašico in podobno, postopamo prav tako — podorino plitvo podorjemo na 10 do 12 cm globine, šele čez teden ali dva pa globoko orjemo.

Zemljetehnični ukrepi

Družbeni plan gospodarskega razvoja občine Ptuj za razdobje do leta 1961 predvideva povečanje kmetijske proizvodnje za 78 odstotkov. To bomo dosegli le z večjo uporabo zemljetehničnih ukrepov. Eden izmed takih ukrepov je globoko oranje. Pri letošnji jesenski setvi so potrebni v zvezi s setvijo italijanskih in drugih visokorodnih sort pšenice občutni zemljetehnični ukrepi. Poleg pravilne izbire zemlje je rujno potrebno poglabljanje ornice, kajti le v tej se pšenica bolje razvije, zlasti je s preskrbo vlage na boljšem. Isto velja za spomladne posevke.

Za večje hektarske donose v poljedelstvu se moramo krepko boriti. Teh ne bomo dosegli z enostavnim pospeševanjem kmetijstva. Proizvodnje ne bomo izboljšali drugače kot organizirano. Skrb za to so prevzele kmetijske zadruge kot organizatorji in pospeševalci kmetijske proizvodnje. Aktivno delovanje zadružnih vodstev in sodelovanje vseh kmetovalcev bo nujno vodilo k izboljšanju kmetijstva v naših krajih.

Inž. Egon Zorec

KOT ŽRTVE STE PADLI v borbi za nas

NAD 500 ŽRTEV JE PADLO IZ PTUJSKEGA OKOLIŠA ZA NAŠO OSVOBODITEV PRIOBČUJEMO NJIHOVE KRATKE ŽIVLJENJEPISE V POČASTITEV NJIHOVEGA SPOMINA.

(Nadaljevanje)

SATLER VLADIMIR se je rodil 19. novembra 1914 v Bazovici pri Trstu. V osnovno šolo je hodil v Mariboru, kjer je dovršil tudi klasično gimnazijo. Nato je služil vojaški rok v letih 1936 in 1937 kot dijak pri 5. pešpolku v Novem Sadu. V službo finančne stroke je stopil 1. oktobra 1938 pri davčni upravi v Ptuju. Zaradi nacionalne zavesti so ga aretirali Nemci že 16. junija 1941. Odpeljali so ga v zapore na Borl. Od tam je zaradi pretepanja pobegnil. Naselil se je v vinogradu svojih staršev v Sedlašku pri Polenšaku. Zaradi izdaje so ga spet aretirali 25. avgusta 1941. Nemci so ga spet zaprli na Borl. Ker je bil osumljen, da je preskrboval partizane z orožjem, so ga ustrelili v Mariboru že 4. septembra 1941.

ŠKOLIBER MARTIN se je rodil 1. decembra 1910 v Pušencih pri Ormožu. Dovršil je osnovno šolo in dva razreda meščanske šole v Ormožu, nato pa dva tečaja iz poljedelske stroke. Posvetil se je kmetovanju, najprej na domačem posestvu, nato pa na graščinskem v Ormožu. Aprila 1941 so ga mobilizirali še pred nemško invazijo k vojakom. Pri Rogaški Slatini so ga Nemci zajeli, on pa jim je pobegnil. Skrival se je po šumah ob Dravi, nato pa je spet nastopil službo na graščini, a še tisto noč so ga gestapovci aretirali in zaprli v ptujske zapore za šest tednov, nato so ga odpeljali na Borl, od tam pa v Maribor in v izseljenstvo v Slavonsko Požego. Od tu se je preselil blizu Karlovca, nato se je zaposlil v Zagrebu, kjer se je povezal z NOP. Zbiral je orožje za partizane, širil je narodnoosvobodilni tisk in organiziral slovensko mladino v NOP. Marca 1944 so njegovo plodno delo prekinili ustaši z aretacijo. Po šestmesečnem zverinskem mučenju, ko ni črhnil besedice o sodelavcih, so ga ustrelili v Tomaševem pri Varaždinu.

SAGADIN MARIJA je bila žena posestnika Ludvika Sagadina v Srecah pri Makolah. Bila je naprednega mišljenja, predvsem pa zavedna Slovenka. V njeni hiši so zgradili bunker za ranjene partizane. Tu sta živela in delala tudi partizanska zdravnika dr. Rožca Sagadin, žena nečaka Gojka, in dr. Lavički. Marija Sagadin je vsem aktivistom, ki so prihajali v njeno hišo, pomagala po svojih močeh. Dne 12. aprila 1945 ponoči so domačijo obkolili Nemci. V hiši se je zadrževal aktivist in borec nečak Zvonko Sagadin, ki je v spopadu z Nemci ustrelil nemškega častnika in pobegnil. Nemci so hišo zažgali, Marijo, Ludvika Sagadina in Lavičkega so privezali k vratom, jih polili s petrolejem in hišo zažgali. Tako so v strašnih mukah zgoreli kot žive bakle, v bunkerju pa so našli smrt tudi tisti, ki so našli zatočišče v bunkerju: Jože Sagadin, Gojko, Rožca in Miran.

SPOLENJAK IVAN je padel že v stari Jugoslaviji za veliko idejo socializma in se zato uvršča med borce za boljše življenje nasega naroda. Rodil se je 26. januarja 1901. Po poklicu je bil kovač, ki si je našel službo v železniških delavnicah v Ptuju. Najprej je delal v legalnih okoliščinah kot komunist. Po zloglasni »obznani« leta 1922 pa je bila KP prepovedana. Takrat se je posvetil ilegalnemu delu v KP. Postal je eden najbolj sposobnih borcev za pravice proletariata ne le v Ptuju, ampak je bil med najboljšimi komunisti v Sloveniji. Že leta 1929 so Spolenjaka zaradi njegovega revolucionarnega dela aretirali. Po brezuspešnem zaslišavanju so ga čez 14 dni izpustili na svobodo. Leta 1930 so ga spet aretirali in obsodili na dve leti ječe. Ko se je vrnil, so ga zopet zaprli z mladimi komunisti l. 1934. Najvišjo kazen na tem procesu je dobil Spolenjak — tri leta in pol ječe. Med zadnjo robijo je bolehal. Leta 1939 je prišel iz zapora neozdravljivo bolan. Umrl je 16. aprila 1940. Pokopali so ga v Žalcu. Leta 1955 so njegove posmrtne ostanke prepeljali v skupen grob z borci, med katerimi so bili tudi tisti, ki jim je bil nekoč prvi učitelj v borbi za boljše življenje svojega naroda.

KULTURA in PROSVETA

Ptujski občini je nujno potrebna

POTUJOČA KNJIŽNICA

V prejšnji številki našega lista smo opozorili na važno kulturnoprosvetno akcijo, ki sta jo sprožila upravna odbora obeh ptujskih knjižnic. Za to idejo se je z vsem svojim vplivom zavzel občinski svet za prosveto in kulturo v Ptuju.

11. decembra letos bo poteklo 40 let, kar je umrl naš največji pisatelj Ivan Cankar. Spomin tega velikega oblikovalca slovenske besede bomo najlepše počastili, če bomo omogočili čim širšim plastem našega ljudstva čim hitrejši dostop do slovenske poučne in leposlovne knjige.

Nujno priporočilo za uspešno širjenje knjig in prospeh naših knjižnic smo slišali že z najvišjega mesta. Ob otvoritvi III. jugoslovanskega sejma knjige od 21. do 26. oktobra letos v Beogradu pa je podpredsednik ZIS Rodoljub Čolaković v svojem govoru dejal med drugim, da je »ena najvažnejših nalog naše kulturne politike, da dobimo **omrežje javnih knjižnic s primernim številom knjig.** Našim javnim knjižnicam je treba zagotoviti tisto mesto, ki ga te skromne, a pomembne kulturne ustanove zaslužijo.«

Spričo izjav najvišjih predstavnikov ljudske oblasti o potrebi splošnega izobraževanja s pomočjo primerno oskrbovanih knjižic, ne moremo ostati brezbrižni. Naša dolžnost je, da v dneh knjižne akcije do srede decembra t. l. podpremo naše knjižnice in ustanovimo po zgledu drugih krajev Slovenije in po svetu **potujoče knjižnice.** V Franciji na primer prevažajo potujoče knjižnice v posebnih avtobusih tako imenovanih bibliobusih. Ti avtobusi razvažajo knjige po vaseh, predvsem pa tja, kjer ni stalnih knjižnic. Vsake tri mesece izmenjajo knjige z novimi izdajami. Čitatelji so zelo disciplinirani, izposojene knjige skrbno čuvajo in jih pravočasno vračajo. Tudi v Angliji odlično deluje oskrbovanje podeželja s potrebnimi knjigami s pomočjo potujočih knjižnic v bibliobusih.

Tudi v Sloveniji se že močno uveljavlja širjenje knjige s pomočjo potujočih knjižnic, tako na primer v Črni, na Ravnah in drugod. V novembru 1957 je v Metliki organiziral občinski svet za prosveto in kulturo takšno potujočo knjižnico s 1200 knjigami. V 7 ličnih omaric iz češnjevega lesa so zložili 120 do 140 katalogiziranih knjig in jih razposlali v sedem večjih krajev metliške občine. Omarice so v vsakem kraju po deset mesecev, nakar jih zamenjajo in izpopolnijo z najnovejšimi izdajami. Tako prihaja med bralce na podeželju novo čtivo, ki v dosedanjih malih knjižnicah s starimi in skromnimi zalogami ni bilo dosegljivo. Knjige iz teh potujočih knjižnic izposojajo večinoma požrtvovalni učitelji.

Posebno skrb za širjenje knjige so pokazali v Slovenskem Primorju. Že lansko leto so v koprskem okraju začele uspešno opravljati svoje kulturno poslanstvo potujoče knjižnice. Letos se bo pridružila še vrsta novih, ki bodo obiskale vasice po istrskih gričih in brkinskih hribih. Neverjetno, kako tamošnji ljudje nestrpno segajo po lepi knjigi in težko čakajo, kdaj jih bo obiskala potujoča knjižnica. Poročilo o tej uspešni akciji se zaključuje z besedami: »Elektrika, radio in knjiga zdaj tod naglo odpirajo ljudem obzorje. In tudi to je dobršen kos življenjske ravni«. (Lj. prav. z dne 27. okt. 1958.)

Spodbudnih zgledov imamo torej dovolj po Sloveniji. Tudi v ptujski občini so v teku priprave za ustanovitev prepotrebnih potujočih knjižnic. Prepričani smo, da bodo naša podjetja, zavodi, šole, delavski kolektivi, sindikalne podružnice in drugi z razumevanjem podprli našo knjižno akcijo z denarnimi prispevki. Nakazujejo naj jih v »Cankarjev knjižni fond« pri Mestni hranilnici v Ptuju na tekoči račun št. 604-11/606-2/6400. Z dobljenimi denarnimi sredstvi bi potem opremili potujočo knjižnico z eno ali več knjižnimi omaricami, ki naj bi poromale med ljudi ptujske občine, žejne poučnega in leposlovnega razvedrila.

-ej

— — —

Mnenje o ostankih bivše minoritske cerkve v Ptuju

V soboto, dne 18. oktobra 1958, je bila v Ptuju veččlanska komisija tajništva za šolstvo, prosveto in kulturo OLO Maribor ter si je ogledala ruševine minoritske cerkve v Ptuju, o katerih ljudje ugibajo, ali bodo ohranjene še dalje v sedanjem ali izboljšanem stanju, ali bodo sestavni del kake nove zgradbe na tem mestu ali pa bodo popolnoma odstranjene.

Bivša minoritska cerkev v Ptuju je predstavljala po svoji prvotni arhitekturi enega prvih primerov gotike na Slovenskem, ki se je pri nas po zaslugi napredne redovne arhitekture uveljavila sredi 13. stoletja, ko so v naših krajih gradili celo večje stavbe v romanskem načinu. Ker je bila ta cerkev s svojo zgodnjo gotsko in barokizirano arhitekturo ter s kvalitetno baročno opremo eden najvidnejših umetnostnih spomenikov naše domovine, so bili doslej ohranjeni njeni ostanki, glede katerih bo potrebno reči zadnjo besedo, ali naj ostanejo še dalje ali pa naj se umaknejo eni izmed novih zgradb v Ptuju, ki so ji urbanisti določili to zgodovinsko mesto.

Komisija je bila mnenja, da je težko verjetno, da bi postal ostanek te cerkve sestavni del kake nove zgradbe, pač pa bo laže zbrati temeljito dokumentacijo tega zgodovinskega spomenika s podrobnim načrti in fotografijami vseh še obstoječih arhitektonskih detajlov, ki bi jih bilo potrebno pri rušenju previdno odvajati od ostalega materiala, in to dokumentacijo ohraniti našim zanamcem, ki se bodo zanimali za nekdanja in sedanja kulturna bogastva mesta Ptuja.

Naj ostane med nami

Dragi Franc, naš ljubi poslanec!

Ker nisi imel časa, da bi prišel k nam v trgatev, da bi se dobro nazobal našega grozdja vseh sort in okusov ter napil sladkega mošta, Ti bom pač vzel malo časa doma, ko boš prišel iz službe. Našel boš na mizi moje pismo in ga prebral.

Prvo se Ti moram potožiti, da sem med tistimi, ki me je ta jesen močno prizadela. Prejšnja leta sem se Ti tožil zavoljo previsokega davka, zdaj pa se Ti moram zavoljo prenizke cene našega edinega pridelka — mošta. Najbolj smo prizadeti tisti, ki živimo od vina. Prodamo ga in si kupimo kruh in drugo. Moramo ga prodati po vsaki ceni. Zavoljo nas prizadetih sedaj vsi tarnajo in frdamavljejo, tudi tisti, ki so mošt vkletili in bodo čakali na ugodnejše cene ob kruhu, ki ga tudi doma pridelajo. Zdi se mi, da bom scagal. Kdo me bo potem tolažil? Zadruga in občina še nimata toliko denarja, da bi nas revne vinogradnike imela na skrbi...

Sprašujem ljudi, ki se bolj razumejo na gospodarstvo v državi in svetu kot jaz, pa mi vsak drugače pove. Vprašal sem direktorja podjetja »Goričak«, ki kupuje vino, pa pravi, da letos veljajo dogovorjene cene za mošt. Ko si hodil po Beogradu, ali si videl tam kakega Haložana ali Goričana, ki se je hodil tja dol dogovarjat, katero delo v vinogradu naj opustimo, da se bo splačalo prodati liter mošta za 32 do 42 dinarjev. Vprašal sem tudi direktorja, če mu je kdo povedal, kako sramoto smo doživljali manjši vinogradniki pri posodi, ki so jo dostavljali v Haloze. Čakali smo nanjo od jutra do večera in ko je prišla, so nas večji zmnili stran: »Kaj boš ti silil za sodi, ko pa si naprešal par litrov!« Cela bitka je bila za sode. Kdo se ne bo stepel za kruh? Vprašal sem tudi Hanzeka, ki pozna vse gostilne in natakarice, če je v gostilnah pijača kaj cenejša. »Ne,« mi je odgovoril, »vino boš v gostilni še naprej plačal po 240 do 350 dinarjev, žganje pa po 600 dinarjev, če ga boš hodil tja pit.« Inženir Debevec mi je rekel na vlaku: »Posredniki so vas pritisnili ob zid. Pocen so kupili, prodali pa bodo drago. Le počakajte par mesecev, pa boste videli, kako bodo govorili s kupci.« Nakupovalec Namestnik se je odrezal: »Lani si pridelal en liter, pa si dobil zanj 96 dinarjev, letos si pridelal tri litre, pa imaš spet 96 dinarjev. Kaj še hočeš? Lani in prejšnja leta je popuščala trgovina, sedaj pa boš moral ti.« Obrnil sem se tudi na Ivana, razgledanega človeka, pa mi je rekel, da bi morale obveljati lanske cene in da bi pri nas že morali gledati na to, od koga bi odkupili količine, ki so jih podjetja lahko odkupila. Direktor »Brazde« mi je rekel, da sem zamudil priložnost, ko bi lahko vse grozdje prodal na trgu v Mariboru in v Ptuju po 60 dinarjev kilogram in mi ne bi bilo treba delati mošta in se klati za sode. Prodajalka Mica pa misli, da bi pred trgatvijo težko našel podjetje, ki bi dalo avto in zaboje in bi po Halozah pobiralo grozdje za trg. Kdo pa bi nam tudi hotel plačati kilo grozdja po 60 dinarjev? S košem na hrbtu težko neseš 50 kg grozdja 10 do 15 kilometrov daleč...

Vidiš, dragi Franc, pogovarjal sem se z raznimi ljudmi, ki mislijo vsak po svoje. Enim je žal vinogradnikov, drugim potrošnikov, tretji pa se nočejo zameriti posredovalcem. Zdaj pa mi reci Ti, drag naš poslanec, kdo ima prav? Jaz sam si mislim, da ni prav devati vseh vinogradnikov v en koš, tistih, ki nam da vino edini dohodek, in onih, ki jim je vino dodatek. Veš, ob najslabših cenah vina si za liter vina dobil kilogram kruha.

Na trgatev nisi mogel priti. Zdaj bi Te najraje povabil na sestanek. Pridi, pa nam Ti povej, ali imajo prav ljudje, ki kritizirajo, ali pa oni, ki so se dogovarjali o cenah. Poslušaj nas, ki smo morali prodati pridelek po vsaki ceni, svoje pa Ti bodo povedali tudi oni, ki so napolnili sode in hodijo v klet poslušat, kako vre žlahtna kapljica. Svetujem Ti, da prideš v nedeljo zgodaj, ker je okrog osme ure cesta polna pletenkarjev in tudi zgodaj odideš, ker srečuješ zvečer ljudi izredne korajže, ki jim je težko kaj dopovedati...

Pozdravlja Te

Jaka Koprivec

Novi naročniki »Ptujskega tednika«

Ivan Bratušek, V. p. 9234-11, Beograd; Andrej Polanec, Hrasnica 188 pri Sarajevu; Franc Ornik, V. p. 7116-15 A, Skoplje; Frančka Lešnik, Breg 33, Majšperk; Marija Kelenc, Kustošija, Somborska 9, Zagreb; Franc Gašparič, Podgorci 7; Franc Hebar, Podgorci 11; Greta Soleti, restavracija »Jelen«, Kranj, Anton Mlakar, V. p. 3472-7, Niš; Franjo Bauman, Ptuj, Ciril Metodova 1; Anton Milošič, V. p. 7116-33, Skoplje; Martin Gojkošek, V. p. 1542-86, Kragujevac.

Kino

Mestni kino Ptuj

Od 31. oktobra do 2. novembra bo na sporedu namesto nemškega filma Piroška — zaradi tehničnih ovir — ameriški barvni film **»Čez mnogo rek«** z Robertom Taylorjem in Eleonoro Parkerjevo v glavnih vlogah.

Od 3. do 5. novembra francoski barvni film **»FOLI BERŽEIR«.**

6. novembra 1958 predvaja ameriški film **»MALI BEGUNEC«.** Za šolsko mladino bo film predvajan na posebnih predstavah.

Kino Muretinci

predvaja od 1. do 2. novembra ameriški barvni film **»NOCOJ BOMO PELI«.**

Kino Makole

predvaja od 31. oktobra do 2. novembra francoski film **»DOLINA NASILJA«.**

Dežurstvo zdravnikov v Ptuju

Dežurstvo začne ob 16. uri in neha naslednje jutro ob 7. uri

Dr. Franc Rakuš, dežurni 31. oktobra; Dr. Nada Pavličev, dežurna od 1. do 3. novembra; Dr. Ivo Medved, dežurni v ponedeljek 3. novembra. Dr. Ladislav Pirc, dežurni v torek 4. novembra. Dr. Milan Carli, dežurni v sredo 5. novembra. Dr. Ivo Medved, dežurni v četrtek 6. novembra. Dr. Franc Rakuš, dežurni v petek 7. novembra.

Dežurstvo zdravnikov

specialistov za otroške bolezni v Ptuju

Dežurstvo traja dnevno do 19. ure

Dr. Ljuba Neudauer, Ptuj, dežurna 3. in 5. novembra.

Dr. Poznik Aleksander, Ptuj, dežurni 1., 2., 4. in 6. novembra.

Zahvala krvodajalcem

Pečnik Agata, Ptuj, Sp. Breg 1; Vaupotič Mirko, Lancova vas 48; Tašner Janez, Janežovski vrh 35; Pignar Julijana, Ptuj, Ljutomerska 29; Vukasović Ruža, Ptuj, Mariborska 32; Štraus Jože, Ptuj, Bezjakova 3; Potočnik Ivan, Obrež št. 103; Munda Marija, Zabovci 63; Potočnik Marija, Paradiž 56; Horvat Gusti, Kidričevo 39; Jelinek Karel, Ptuj, Ob Grajeni; Drazg Marija, Mestni vrh 15; Metličar Franc, Kungota 34; Rogina Stanko, Brstje; Grahovnik Julka, Ptuj, Grajska 1; Čeh Frančiška, Ptuj, Prešernova 32; Polanec Julijana, Krčevina 113; Šic Marija, Ptuj, Muzejski trg; Levičnik Neža, Mestni vrh 54; Roškar Angela, Gorišnica 62; Kolarič Marija, Spuhlja 101; Čuš Ivana, Mezgovci 29; Kostanjevec Ana, Ptuj, Trstenjakova; Drofenik Milena, Ptuj, Trg; Kovač Srečko, Ptuj, Ciril-Metodov drevored 1; Žerak Barbara, Hajdoše 1; Dobnik Antonija, Slovenja vas 69; Cestnik Antonija, Draženci 19; Planjšek Matilda, Draženci 14; Kores Terezija, Njiverce 29; Zupanič Anton, Njiverce 21; Arnuš Terezija, Ptuj, Prešernova 25; Bajgot Ivan, Ptuj, Vičava; Meglar Ivan, Koračice 51; Juršič Alojz, Središče 265.

OSEBNA KRONIKA

ROJSTVA

NA MATIČNEM PODROČJU PTUJ

Rojstva: Terezija Lasič, Moravci 52, je rodila Janeza; Gabrijela Kuhar, Središče 101, Zdravka; Marija Murko, Zlatoličje 90, Zdenka; Marija Horvat, Kicar 43, Stanka; Štefanija Šentak, Stogovci 40, Jožefa; Marija Muršič, Zagojič. št. 19, Zdenka; Kristina Strmšek, Ptuj, Ob Dravi 3, Milana; Frančiška Kocjan, Slamnjak 32, Sonjo; Justina Kirbiš, Prepolje 18, Srečka; Ivana Polajžar, Skorba 56, Danila; Marija Petek, Nova vas 25, Marijo; Štefanija Sedič, Ptuj, Hrvatski trg 4, Rudolfa; Matilda Lenarčič, Rotman 30, Terezijo; Ana Hribar, Ptuj, Ob železnici 2, Mitjo; Ana Varžič, Hajdoše 7, Ivanko; Marija Rojc, Dravinjski vrh 16, Sonjo; Marija Fridl, Žabjak 24, Sonjo; Marija Vajda, Mala vas 3, Darinko; Elizabeta Štekar, Mestni vrh 8, Edvarda; Ivanka Topolovec, Kočice, Ivanko; Marija Zorko, Dornava 121, Franca; Matilda Štukec, Polenšak 9, Stanislava; Rozalija Krojzl, Krčevina 2, Albina; Terezija Mahorič, Krčevina 4, Terezijo; Marija Zavec, Dragovič št. 35, Marto; Gabrijela Munda, Podgorci 12, Stanislava; Anica Wiesser, Tomaž 36, Sonjo; Danica Samoljenko, Dolene 9, Davorina.

Nesreča ne počiva

Jožica Šalamun, Nova vas 48 — Ptuj je padla in si poškodovala desno nogo; Angela Bregar, Draženci 92 je padla — poškodba roke; Ivan Dominko, Cvetkovci 41 je padel — poškodba noge; Terezija Vnuk, Ptuj, Spolenakova 7 je padla z lestve — poškodba noge; Franc Šafarič, Čakovec, padel z lestve — poškodba roke; Frančiška Zorec, Gomila 20, Kog — je padla s skedna — poškodba hrbtenice; Antonija Murata, Lovrenc na Dr. p. 85, padla z voza — poškodba noge; Jera Špran, Lancova vas 56, padla pod voz — poškodba celega telesa; Alojzija Šel, Ločki vrh 18, se je spotaknila ob samokolnico — poškodba obeh nog; Milan Čurin, Godeninci 33, si je poškodovala nogo na raztirnici; Slavku Grmeku, Podgorci 33, je vagon poškodoval desno nogo; Anton Bedjanič, Goričak 17, padel — poškodba noge; Jurij Vrbnjak, Svetinje št. 55, padel v jarek — poškodba noge; Ivan Jančič, Stari grad, Makole, padel — poškodba noge; Štefka Jurenec, Vinica, padla pod voz — poškodba po telesu; Karla Kelca, Sp. Velovlak 40, je podrl motorist in mu poškodoval hrbtenico; Ivan Čuček, Biš 20, si je s sekiro poškodovala nogo; Stanislava Štefančič, Kidričevo 60, si je z nožem poškodovala roko; Štefan Horvat Križevljane 37, je padel s kolesom in z glavo udaril v mimovozeči avtobus; Cilka Magdič, Kidričevo 5, je nerodno stopila s kolesa in si poškodovala nogo; Antonijo Čermelj, Stara cesta, Ljutomer, je v nogo ugriznil pes; Janeza Gomilška, Podvinci 97, je v nogo ugriznil pes; Martina Maleka iz Sp. Hajdine 192, sta na cesti Podlehnik — Ptuj brez vzroka napadla dva mladeniča iz Lancove vasi in ga težko poškodovala z nožem; Franca Arnuša iz Doliča 12, je neznanec z nožem zabodel v vrat; Anžela Martina, Kicar 64, so neznanci težko poškodovali po glavi; Franca Kolariča, Dežno 43, je napadel neznanec in ga z nožem zabodel v vrat.

Vsi imenovani so bili oziroma so še na zdravljenju v ptujski bolnišnici.

POROKE

Poroke: Ivan Spanner, Ptuj, Nova cesta 1, in Ljudmila Kopše, Ptuj, Lackova 4; Stanislav Goričan, Ptuj, Prešernova 31, in Marta Muršič, Ptuj Prešernova 38.

Smrti ni bilo.

Peti mednarodni arheološki kongres v Hamburgu

Nadaljevanje in konec

Ker je na sprejem povabljen tudi diplomatski kor, se seznanimo z jugoslovanskim konzularnim predstavnikom. Ko se po prijetni štiriurni vožnji vrnemo na pomol »St. Pauli Landungsbrücken«, nas konzul popelje v pristaniščni četrt, skozi ulico javnih hiš, ki je posebnost Hamburga. Te hiše imajo namreč v pritličju steklena izložbena okna, kjer si »kupec« lahko po mili volji zbira »blago« kar s ceste... Veliko sem potovala v zadnjih letih in marsikaj videla, vendar spada ta vtis med tiste, ki se nikoli ne morejo pozabiti. Ponižanje za ženo brez primera!

Naslednji dan zopet predavanja. Prazgodovinsko utrdbo Heuneburg, nedaleč od izvira Donave raziskujejo nemški arheologi že več let ob mednarodni udeležbi. Profesorja W. Dehn in W. Kimmig, ki dela vodita, me povabita k sodelovanju za poletje 1959 in se še posebej zanimata za novejše rezultate iz arheoloških izkopavanj v Ormožu.

Čeprav prinese vsak dan toliko novega, čas hitro preteče in že se zberemo v soboto, 30. avgusta, opoldne k svečani zaključni seji. Popoldne še ogled poznoledenodobnih naselbinskih najdišč v okolici Hamburga in mnogi si sežejo v roke z besedami: »Na svidenje leta 1962 v Rimu!« Rim je namreč zmagal v tekmi s Prago, ki je bila tudi kandidat za organizacijo VI. mednarodnega arheološkega kongresa.

Udeleženci so se razšli. Nekateri še na ekskurzije, drugi so si ogledali mestne znamenitosti, tretji pa že odšli domov. Sama sem naredila še kratko potovanje po Zap. Nemčiji; si ogledala muzeje v Ulmu, Stuttgartu, Münchenu, obiskala utrdbo Heuneburg in se tako po skoraj tritedenski odsotnosti vrnila v Ptuj, kjer sem se z novimi močmi in še večjim veseljem oprijela svojega arheološkega dela.

Bernarda Perc

Iz prakse poklicnega svetovanja

Razvoj našega gospodarstva zahteva vedno večje število strokovnjakov, sposobnih opravljati tudi najtežje in najbolj zapletene naloge v okviru novih proizvajalnih postopkov. Pomanjkljivo izdelani proizvodi nimajo odjemalcev. S povečanjem proizvodnje in potreb tržišča so povečane tudi zahteve potrošnikov glede kakovosti proizvodov. Vse to pa zahteva proizvodnjo v rokah tudi strokovno usposobljenih ljudi, ki ne poznajo svojega poklica samo s tehnične strani, temveč čutijo do njega tudi potrebno nagnjenje in so zanj telesno in duševno sposobni.

V preteklosti se je dogajalo, da niso bili pri izbiri poklica v zadostni meri upoštevana nagnjenja mladih ljudi. Precejšen vzrok takim nepovoljnim pojavom je bilo zlasti nepoznavanje posameznih poklicev in njihovih sposobnosti, pa tudi nepoznanje sistema šol, pogojev za vpis in prehod z ene šole na drugo, časa šolanja ter možnosti za zaposlitev po končani šoli. Prav to je često dovedlo mladino do nepremišljene izbire poklica, ki že zaradi prenasičenosti gospodarstva s tako strokovno delovno silo ni imela nikake perspektive. Po drugi strani pa je cela vrsta strok brez potrebnega pomladka, ker ni mladina dovolj seznanjena z vsemi možnimi poklici in ker ne pozna obstoječih šol, kamor bi se z veseljem vpisala, če bi le vedela za nje. Pri izbiri poklica so posebne težave z dekleti, za katere smatrajo ponekod, da spadajo samo v že znane ženske poklice, čeprav je zraven teh še cela vrsta drugih poklicev, ki so prav tako primerni za dekleta glede na njihovo fizično moč.

Tudi po končani srednji šoli dvomi vase naša mladina, ker si dostikrat ne zna izbrati prave življenjske poti zaradi nezadostnega poznanja poklicev, za katere je potrebna priprava z visokošolskim oziroma višješolskim študijem. Ni dovolj, da se mladina samo odloči za določeno smer študija na univerzi. Poznati mora zahteve določenega študija in perspektive za zaposlitev.

Nekatere težave pri izbiri poklica bom skušal v teh nekaj vrsticah obdelati. Prepričan sem, da bo naša razprava koristno služila naši mladini, ki se znajde po končani splošno-izobraževalni šoli pred težavno življenjsko odločitvijo, kam po svojih nagnjenjih za pravilno uveljavitev svojih sposobnosti, da bo na bodočem delovnem mestu s čim manjšo energijo dosegla čimvečje uspehe. Brez dvoma bo s tem tudi koristna staršem, vzgojiteljem, množičnim organizacijam, skratka vsem, katerih naloga je, pomagati mlademu rodu, da bo našel pravo pot v svoj poklic.

Kaj so poklicne svetovalnice?

Poklicne svetovalnice so ustanove z nalogo pomagati mladini pri izbiri poklica. Kot že omenjeno, jih je rodil nagli razvoj industrije in gospodarstva. Posamezne stroke so se razvile v ogromno število poklicev, ki se nenehno spreminjajo in dalje razraščajo. Pri nas jih je na tisoče. Na svetu pa jih je celo nad 40.000 različnih poklicev. Različni poklici terjajo različne sposobnosti. Za nekoga je primernejši ta, za drugega zopet drugi poklic. Vsakdo preživi dobro polovico življenja pri poklicnem delu. Potemtakem pomeni izbira poklica izbiro vsebine za življenje. Zgrešen poklic je v večini primerov kriv zgrešenega in zapravljenega življenja. Nalogo, namen in pomen poklicnih svetovalnic najlepše ponazarja geslo: »Pravega človeka na pravo mesto«.

Zakaj moramo vsi delati?

Vsakdo si naj izbere svoje delo, vsakdo naj ima svoj poklic. Zakaj? **Da bi ustvarjal in koristil človeški družbi.** Ljudje potrebujejo stanovanja, hrano, stroje, vozila itd. Da bi ustvarili to veliko premoženje, moramo prispevati po svojih močeh. Nova odkritja v znanosti stalno spreminjajo in olajšujejo način življenja. Nastajajo nove potrebe. Potrebno je torej, da se čim več naučimo, da bomo mogli sodelovati pri razvoju življenja.

Da bi bil srečen

Že sama narava sili človeka, da dela. Čeprav bi bili z vsem preskrbljeni, bi vendarle ne mogli biti dolgo križem rok. Nekaj koristnega moramo početi. V dolgem razvoju so nastale dejavnosti, ki jih imenujemo poklici. Brez poklicev bi bili revni in tudi nesrečni. Človek brez dela ni zadovoljen. Vsakdo se hoče uveljaviti na svoj način. Z delom in ustvarjanjem se povezujmo na okolje, ki nas obkroža. Mlinar, ki melje moko, arhitekt, ki načrtuje hiše in zidar, ki jih gradi — vsi se s svojim poklicem uveljavljajo sebi in drugim v korist. To jih osrečuje.

Eden najvažnejših razlogov, da se odločamo za poklic je tudi ta, ker se hočemo preživljati. Z lastnimi rokami in umom si služimo kruh. Čeprav bo tehnika še tako napredovala, bo delo človeških rok in uma vedno sodilo med temeljne činitelje človeškega življenja. Pregovor: »Kdor ne dela, naj ne jej« — ne bo nikoli izgubil veljave.

(Nadaljevanje sledi)

Za vsakogar nekaj zanimivega

Kaj je nameraval Hitler?

Pred kratkim sta dva nemška zgodovinarja, J. Meidecker in Johannes Läb, ki že več let proučujeta dokumente iz tajnih arhivov Hitlerjeve Nemčije, objavila načrt za ureditev sveta, ki so ga nameravali po svoji morebitni zmagi uresničiti nemški nacistični voditelji. Ta načrt, ki so ga pripravili Hitler, Rosenberg in Goebbels, naj bi bil v grobem takle.

Pijanska proslava in nemudoma na delo

Vojna se zaključuje s popolno nemško zmago. V Berlinu traja proslava več dni. Mirovno pogodbo, ki vklepa premagana ljudstva v suženjske verige, podpisujejo v Aachenu, kjer je imel prestolnico Karel Veliki. V Berlinu proglasijo Germansko svetovno cesarstvo, ki naj bi s pomočjo ubogljivih pomagačev Japonske in Italije vladalo ves svet. Nemčija si priključi Dansko, Nizozemsko, Norveško, Švedsko in Flandrijo. Švica se deli med Nemčijo, Italijo in Francijo.

Velika Britanija in Francija sta samostojni državi pod nemškim protektoratom. Hitler ustanavlja tudi vrsto fevdalnih vazalnih državic, kakor je na primer Bretagna, ki ji vlada Himmler in Burgundija, ki naj bi jo upravljal belgijski kolaboracionist Dedrelle. Obe imata v Berlinu veleposlaništvo. Portugalijo, ki se imenuje Izabella, je priključila Španija. Združenim državam Amerike je prepovedano imeti vojsko, najvažnejše vladne resorje, med njimi notranje ministrstvo, pa vodijo nemški nacisti pod Rosenbergovim vodstvom. Ameriške črnce in Žide so deportirali na Madagaskar. Črnci obdelujejo zemljo, Židje pa stanujejo v mestih, kjer smejo trgovati po mili volji — a le med seboj. Rusi postanejo sužnji v pravem pomenu besede; v tistem pomenu, ki jo je imela v starem Egiptu in Rimu. Najprej pobijejo nekaj milijonov narodnostno zavednih, ostale pa pretvorijo v nesvobodne delavce, ki morajo obdelovati veleposestva nemških gospodarjev. Rusi, pa tudi večina Slovanov, morajo ostati neizobraženi in jim je prepovedano obiskovati šole. Vse, kar smejo znati, je to, da je Berlin prestolnica Germanskega cesarstva, in šteti do sto. Vsi bodo kajpak govorili nemški.

Slovanski sužnji bodo morali graditi tudi najbolj fantastično prestolnico modernih časov. Veliki Berlin. Avenije v Berlinu, ki se zdaj imenuje Germanija, so široke sto metrov, na vsakem koraku se nad njimi razpenjajo slavoloki, vsa poslopja pa se bleščijo v marmoru in razkošju. Načrt za novo mesto in makete monumentalnih trgov in spomenikov so bile med vojno že skoraj dokončane. Mesto naj bi imelo deset milijonov prebivalcev.

Hitlerjevci pripravljajo velikanske spremembe tudi v navadnem človeškem življenju. Uporaba alkohola, tobaka in mesa je prepovedana. Vsi se morajo zgledovati po Fürerju, ki ne kadi, ne pije in ne je mesa. Vse radijske postaje sveta oddajajo samo uradni program Svetovnega germanskega cesarstva.

Ko je vse to nared, prepovedo krščansko vero in pričnó uvajati religijo nacionalsocializma. Vatikan pa se spremeni v Inštitut za proučevanje indogermanskega duha. Katekizem novega verstva so že natisnili. Zasnovano je na nekaterih elementih Wotanovega kulta, kulta starih germanskih bogov, in na indoiranskih verstvih, »oplojenih« z Rosenbergovo in Bohrmannovo teorijo o mitu krvi.

In osebno življenje?

Že januarja 1941 so nacisti razglasili zakon, ki določa, da mora biti sleherni zakon, v katerem fizično zdravi in za oploditev zmožni zakonski tovariši po petih letih še nimajo otrok, razvezan. V avgustu 1942 je Himmler ukazal, naj se esesovci znajdejo, kakor vedo in znajo, a da morajo Nemčiji dati čim več otrok čiste germanske krvi. Nekaj pozneje jim je dovolil, da prevzamejo pri vdovah svojih padlih tovarišev vlogo mož in družinskih očetov. Uzakonitev bigamije so odložili do zaključka vojne. Dvoženstvo naj bi bilo v začetku dovoljeno samo vojakom, ki so se v vojni odlikovali s kakimi izredno pomembnimi dejanji, pozneje pa bi ga po potrebi razširili tudi na druge kategorije. Prva žena v dvoženskem zakonu bo imela naziv »domina«, kar ji bo zagotovilo nekatere prednosti pred drugo.

Esesovci, ki jih ima germanska družba za višje, izbrane ljudi, bodo dobili žene, ki so »tip idealne Nemke«. V ta namen bodo ustanovili posebne internate, kjer naj bi vzgajali esesovske žene. Ko bodo te izbranke nacističnih selektorjev stare 26 let, se bodo morale poročiti s tistimi esesovci, ki jih bodo določili strankini voditelji. Njihovi otroci bodo imeli naslov esesovcev, ki ustreza plemiškemu naslovu.

V Webečburgu je Himmler zgradil pravo Meko za viteze novega reda. Dela so trajala deset let, vse do leta 1944. Arhitekt Barthel je zgradil velikansko poslopje, ki je mešanica srednjeveškega dvorca, templja in vojašnice. Za »plemstvo in visoke dame« so pripravili razkošne sobane, velikanske knjižnice, obednico za šest sto oseb, dvorano za najvišje glavarje novega reda in z zlatom obito dvorano s Hitlerjevim prestolom. Osrednji kraj dvorca pa je Walhalla, kripta v steni, kjer stojijo kipi dvanajstih največjih junakov Tretjega Reicha. Sredi prostora je na oltarju, do katerega vodi nekaj stopnic, plošča z velikanskim kljukastim križem iz masivnega zlata. To je osrednja točka svetovnega germanskega cesarstva, kjer opravljajo obrede ob posvetitvi visokih dostojanstvenikov.

Vizija bolnega fantasta? Koliko je manjkalo?

Iz naših društev

Rokometašice Drave šele na tretjem mestu

Pretekli torek, 22. oktobra, se je končalo prvenstvo rokometa ženske republiške lige. Domačinke so imele v gosteh lanskega prvaka, mlado ekipo Partizana Črnomelj. Kljub velikim pripravam so tudi v tej tekmi razočarale. Primanjkuje jim borbenosti, požrtvovalnosti, predvsem je zelo slab njihov napad. Nimajo strelke, ki bi znala ostro metati v vrata.

Črnomeljčanke so se predvsem v drugem delu razigrale in brez velikih težav odpravile neborbene domačinke. Pri domačem moštvu je v napadu razočarala Botulenova, pri vratih pa Toplakova. Pa.

»Drava« jesenski prvak mariborske podzveze

Po zadnji tekmi med Rakičanom in domačo Dravo na domačem terenu lahko rečemo: neuspeh domačega moštva. Tudi tokrat smo pričakovali zmago domačega moštva, vendar je prikazalo eno najslabših iger.

V začetku tekme je bila mala slovesnost! Predsednik SD Dravetov. Purg je uvodoma orisal požrtvovalno delo aktivnega igralca Marjana Berliča, ki se je s to tekmo poslovil od nogometa.

Za zaključek tekmovanja mariborske podzveze je prišlo na igrišče okrog 200 gledalcev. Čeprav je Drava veljala za favorita, smo računali z veliko borbo obeh moštev. Tekma je bila v začetku dokaj zanimiva. Domačini so že v 3 minuti iz gneče dosegli vodstvo. Od takrat dalje je igra postajala dolgočasna. Domači igralci so močno razočarali; zlasti je bil slab napad, vreden največje graje. Igra je bila prava senca ostalih prvenstvenih tekem. Ni čudno, da so nekateri gledalci na tribuni upravičeno negodovali in spraševali, kje je prvak mariborske podzveze.

Na tej tekmi nismo opazili niti borbenosti, niti tehnike, domača enajstorica je delala prave začetniške napake. Če bodo tako igrali še spomladi, bodo na koncu prvenstva na dnu lestvice.

Ekipa Rakičana je popolnoma zasluženo osvojila dragoceno točko. Gol, ki so ga dali gostje, je bil neubranljiv v 78. minuti drugega polčasa. Streljal je Fujs. Sodil je z napakami Horvat iz Maribora.

V predtekmi so nogometaši osemletke Ptuj premagali osemletko Breg z rezultatom 4:2.

Strelske družine pred občnimi zbori

Leto se bliža kraju in spet stojimo pred dnevi, ko bo treba položiti obračun enoletnega dela, uspehov in neuspehov ter težav in problemov, ki jih je tudi v strelski organizaciji več kot preveč.

Ugodno letošnje vreme je dokaj ustrezalo našim strelcem pri raznih prireditvah in tekmovanjih, ki jih je bilo v teku leta še kar precej.

Zato tudi predstoječi družinski občni zbori ne morejo biti dolgočasni, ker je za poročila, kakor diskusijo dovolj gradiva. Težavneje bo to za nekatere izjeme, kakor družine Ob. LO, Gorišnica, Juršinci in še nekatere, ki seveda glede delavnosti ne bodo imele dosti ali pa celo ničesar poročati. Toda ker so le-te v preteklih letih bile zelo agilne in je tega lahko pričakovati tudi še v bodoče, jih ne smemo najbolj grajati.

K pripravam za občne zbore je pristopiti takoj, ker morajo biti do konca novembra izvedeni. Družine so tozadevno obvestilo z vsemi navodili že prejele in naj se istih v celoti pridržujejo.

Hkrati se postavlja naloga, da je treba v okviru razpisa okr. strelskega odbora takoj pristopiti k izvedbi družinskega tekmovanja na zračni puški za sezono 58-59. Temu tekmovanju sledi consko, ki bo odločilo, kdo bo prvak področja bivšega okraja Ptuj in le-ta se bo boril na okrajnem in mogoče tudi republiškem prvenstvu. Ne more se trditi, da za osvojitev najboljšega mesta v okraju in tudi republiki med našimi družinami ne bi bilo kandidata, ker lahko to pričajo okrajna tekmovanja v pretekli sezoni. Vendar je, žal, resnica, da se ne predvideva resna borba niti v conskem tekmovanju, ker je resnim kandidatom iz finančnih razlogov ta borba onemogočena. V tem prizadete družine, kakor Železničar, Turnišče in še nekatere, v conskem tekmovanju mogoče sploh ne bodo mogle sodelovati. Tudi strelski odbor Ptuj jim tokrat ni v stanju nuditi pomoči, kajti z 20.000 dinarji občinske dotacije ne more kriti niti lastnih potreb in je nastalo sploh vprašanje nadaljnjega obstoja istega.

Strelstvo je v preteklih letih na našem ptujskem področju doseglo zares viden razmah, kar poleg 1000 včlanjenih strelcev v 1957. letu potrjujejo razne diplome in priznanja prejeta od Strelske zveze Slovenije.

Zato je res škoda, da bi iz omenjenih razlogov moč tega plemenitega športa padla, ter bi se ob razumevanju merodajnih forumov morda le našla pota primerne rešitve. K. A.

Se'em „Sodobna elektronika„ v Ljubljani

Med specialnimi mednarodnimi sejmi v Ljubljani imajo največjo tradicijo mednarodni sejmi radia in telekomunikacij. Sam razvoj znanosti in tehnike pa je razširjal vsebino teh vsakoletnih mednarodnih sejmov v Ljubljani tako, da so prerasli svoj prvotni okvir ter dobili mnogo širši pomen in vlogo. Zaradi tega so letos tudi spremenili svoje ime ter se odslej imenujejo specialni mednarodni sejm. »Sodobna elektronika«.

V. mednarodni sejem »Sodobna elektronika« bo letos od 31. oktobra do 9. novembra na Gospodarskem razstavišču. Poseben pomen teh sejmov je v tem, da prikazujejo najnovejše tehnične dosežke na področju šibkega električnega toka oz. na področju praktične uporabe elektronike, a to je predvsem področje avtomatizacije v gospodarstvu, kakor tudi na drugih področjih javnega življenja.

Povečanje proizvodnosti dela, zboljšanje kvalitete izdelkov in znižanje proizvodnih stroškov zahtevajo obvezno uvajanje avtomatizacije tudi v našo industrijsko proizvodnjo, povsod, kjer je to ekonomsko in tehnično upravičeno. Pri tem ne gre za tem, da bi takoj uvedli popolno avtomatizacijo, temveč da se seznanjamo z najnovejšimi tehničnimi dosežki na tem področju ter postopoma uvajamo avtomatizacijo v posamezne delovne faze, zlasti tam, kjer je delo nevarno, zdravju škodljivo ali pa zahteva izredno natančnost izdelkov itd.

Na V. mednarodnem specialnem sejmu »Sodobna elektronika« v Ljubljani bo sodelovalo 11 slovenskih razstavljavcev, 1 iz Hrvatske, 8 iz Srbije ter 1 iz Bosne in Hercegovine, torej skupno 21 razstavljavcev. Iz 9 tujih držav pa sodelujeta dve podjetji iz Avstrije ter po eno kolektivno podjetje, ki zatsopa več proizvodnih podjetij, iz Zahodne in Vzhodne Nemčije, ČSR, Madžarske, Belgije, Danske, SSSR in Francije. Tako bo na tem sejmu 33 tujih, pretežno kolektivnih razstavljavcev iz 9 držav oz. 55 razstavljavcev iz 10 raznih držav.

Za te specialne sejme je v tujini veliko zanimanje, ker predstavlja Jugoslavija s svojimi vzhodnimi sosedami zanimivo tržišče za plasiranje tovrstnih proizvodov.

Atomsko konserviranje leta 1960

Pred kratkim so priredili v Parizu prvo »atomsko« kosilo za 80 znanstvenikov, ki se ukvarjajo s poizkusi konserviranja raznovrstne hrane z gama žarki. Servirali so več vrst mesa, sočivja in druge hrane, ki je bila konservirana na ta način in se ohranila zdrava ter užitna več kot leto dni. Po mnenju znanstvenikov, ki so se udeležili tega nenavadnega kosila, bodo tovarne za konserviranje živil že leta 1960 široko uporabljale atomski postopek.

Najbolj utrudljivi poklici

Statistični urad britanske vlade zbira tudi podatke o duševnih boleznih in o poklicih ki so v tem smislu za ljudi najbolj naporni. Kot najpogostejše duševne bolnike omenjajo mešalce v barih in natakarje, pri katerih se pokažejo znaki duševnih bolezni prej kot pri ljudeh drugih poklicev. Potem se zvrstijo kuharji, vrtnarji, raznašalci listov, arhitekti, zdravniki, kemiki in vseh vrst znanstevniki.

Rentgenski operacijski nož

Sovjetski biolog Pavel Minajev operira živali brez kirurških instrumentov. S posebnim aparatom usmerja rentgenske žarke na določena mesta telesa. Po tej metodi so že operirali možganske tumorje. Pri prodiranju v globino organizma »rentgenski nož« ne poškoduje kože in kosti, niti ne pušča za seboj ran in okvar. Rentgenski žarki pri »operaciji« ne prizadenejo poskusnim živalim nobenih bolečin. V moskovskem inštitutu za biofiziko so operirali z rentgenskimi žarki že kakih tisoč živali. Poskusi so pokazali, da je možno to metodo uporabljati tudi na klinikah.

DOMISLICE

Slabe strani življenja nas uče ceniti njegove dobre strani.

Goethe

V gorici si mi zrasla, dobra vinska kapljica, v gorici si te bom nalil in z občutkom izpil...
Vs leto sem tvoji materi stregel, ji zemljo rahljal, ji gnojil, jo v rasti podpiral in jo ob nevihti bodril. Sedaj mi je večkrat povrnila moj trud. V kleti doma in v Ptuju vreš in zoriš, barvo dobivaš in moč si krepiš
Šla boš v svet, pristna haloška kapljica. Nemirne boš umirjala, žalostne tolažila, mlade in stare razvnemala. In ko Te bodo vprašali, od kod si, se boš ponosno predstavila »Haložanka« ali »Iz Slovenskih goric«
S tvojo materjo sva ostarela... Za nama pa prihaja mlad rod, ki se je od naju naučil, kako ti je treba streči, da boš ostala tu doma

Oglasi in objave

OBJAVA

Zaradi potrebe po okrepitvi zdravniške dežurne službe na območju ptujske občine bo z novembrom zraven glavnega dežurnega zdravnika, ki obiskuje bolnike na domu od 14. do 7. ure naslednjega dne, še pomožni dežurni zdravnik za popoldanske ure od 16. do 20. ure. Naročila za obiske bodo sprejeta samo v dežurnem centru zdravstvenega doma osebno ali telefonično na številko 70 ali 80. Ta služba je na razpolago, kakor je samo po sebi umevno, zavarovancem in nezavarovancem. Razen dežurnih drugi zdravniki za hišne obiske niso na razpolago.

Maloštevilnost zdravniškega kadra na terenu nam narekuje ta ukrep in upamo, da bo s tem zadoščeno potrebam terena in razbremenitvi zdravnikov. Hišni obiski bodo na ta način lažji in pravočasni, prosta izbira zdravnika bo obstajala, ker bo vsak zdravnik dvakrat tedensko na razpolago: enkrat kot glavni, enkrat kot pomožni dežurni. Pacienti, ki bi potrebovali pogostnejše obiske, spadajo delno v bolnišnico, delno pa se bodo morali zadovoljiti z drugim dežurnim zdravnikom, ki bo vedno v tesni povezavi s kolegom, ki ga zdravi.

Izven dežurstva zdravniki ne bodo mogli vršiti hišnih obiskov, ker bodo zadolženi za popoldansko ambulanto v Ptuju in v podružnicah v Juršincih in Podlehniku s priključkom Žetal.

Prosimo, da naročite obiske po možnosti v dopoldanskem času, da bo lažja organizacija povezave izvedbe obiskov.

Upoštevajte, da so naša navodila izključno v interesu nemotenega poteka javne zdravstvene službe, torej vas samih.

ZDRAVSTVENI DOM PTUJ

Prodam

HIŠO z gospodarskim poslopjem in 3 ha zemlje v Vitomarcih prodam. Naslov v upravi.

NOVO POSTELJO in posteljno omarico ugodno prodam. Naslov v upravi.

2 ha 49 arov zemlje, (gozd, vinogradi) v Gradiščah pri Cirkulanah prodam. Naslov v upravi.

Stekleni baloni 50 litrski naprodaj. Vprašajte Kramar, Celje, Prešernova 4.

UKW radio menjam za okrogel, mehki les. Vprašati Rogoznica 52.

Service

Gospodinjsko pomočnico, veščo vseh gospodinjskih del in kuhe sprejme takoj 4 članska družina. Ponudbe poslati na oglasni oddelek pod »Poštena«.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri zadružnem trgovskem podjetju »SLOVENSKE GORICE« PTUJ razpisuje naslednji prosti delovni mesti:

1. šefa komerciale
2. finančnega knjigovodje-kontista

Pogoji: pod točko 1 srednja popolna šola s 5 let prakse ali srednja nepopolna šola z 10 let prakse v vodenju komercialnih poslov.

Pod točko 2 srednja ekonomska šola s 5-letno prakso v finančnem poslovanju.

Plača po tarifnem pravilniku.

Interesenti naj vložijo pismene ponudbe Upravnemu odboru podjetja najkasneje do 5. novembra 1958.

Na podlagi Odloka Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS o določitvi roka za razpis prvih volitev v zadružne svete kmetijskih zadrug (Ur. l. LRS 24/58) v povezavi z določbami drugega odstavka 70. točke Navodil za volitve zadružnih svetov in upravnih odborov kmetijskih zadrug (Ur. l. FLRJ 23/58) in sklepom seje upravnega odbora z dne 7. 10. 1958 razpisuje upravni odbor

VOLITVE

za zadružni svet Kmetijske zadruge Slovenja vas

Volitve se bodo vršile dne 16. novembra od 7. do 19. ure, in sicer:

za Slovenjo vas v upravnih prostorih zadruge,
za Hajdoše v gasilskem domu,
za Skorbo pri Hezimali Juriju,
za Gerečjo vas pri Kaisesbergerju Janezu,
za Kungoto pri Mlakarju Jožefu.

Volili se bodo kandidati izmed članov zadruge.

Vse sile za dvig zadružništva!

Predsednik:
Franc Terbulec

Tudi športni ribiči so tekmovali

Ribiška družina Ptuj je v začetku oktobra 1958 priredila ribiško športno tekmovanje. Člani družine so se pomerili v metanju muhe in obtežilnika v tarčo in v daljavo. Drugi tekmovalci pa so se pomerili v športnem odlovu rib v Dravi.

Pri tekmovanju v metu obtežilnika in umetne muhe so dosegli prva tri mesta: Jakob Majcen, Mirko Kajžnik in Viktor Kristanič, pri odlovu rib pa so dosegli prva tri mesta: Franc Živic, Franjo Serdinšek in Jože Miklovič.

To je bilo prvič, da so člani Ribiške družine Ptuj pokazali svoje znanje in spretnost v ribiških športnih disciplinah. Zadovoljiva udeležba na tekmovanju jamči, da se bo ta zvrst športa še nadalje razvijala. Ptujski športni ribiči bodo lahko uspešno sodelovali tudi na ribiških tekmovanjih v okrajnem in republiškem merilu.

DOPISUJTE V PTUJSKI TEDNIK

Izdaja »Ptujski tednik«. Direktor Ivan Kranjčič. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Bauman Anton. Uredništvo in uprava v Ptuju, Lackova 8. Telefon 156. Ček. rač. pri Komunalni banki Maribor, podružnica v Ptuju, št. 604-708-3-206. Rokopisov ne vračamo. Tiska Mariborska tiskarna, Maribor. Letna naročnina 500 din, polletna 250 din.